

Marek Antoni Nowicki

[Artykuł prof. Stefana Trechsela,
byłego prokuratora...]

Palestra 40/11-12(467-468), 81

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Artykuł prof. Stefana Trechsela, byłego prokuratora, a dzisiaj przewodniczącego Europejskiej Komisji Praw Człowieka, wybitnego międzynarodowego eksperta, powinien szczególnie zainteresować prawników – praktyków, a zwłaszcza tych, którzy zajmują się na co dzień sprawami karnymi.

W fazie zatrzymania istnieje wyjątkowo dużo sytuacji stwarzających pole do nadużyć ze strony policji. Krajowe środki prawne nie zawsze są skutecznym narzędziem dochodzenia praw pogwałconych z powodu i w związku z zatrzymaniem. Europejska Konwencja Praw Człowieka jest dodatkowym sposobem ochrony. Art. 5 Konwencji, który zabezpiecza prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego, rodzi wiele problemów interpretacyjnych, trudnych pytań, na które muszą odpowiedzieć organy w Strasburgu. Chodzi np. o takie kwestie jak moment, od którego można mówić, iż mamy do czynienia z zatrzymaniem albo problem zatrzymań prewencyjnych. W trakcie zatrzymania dochodzi niekiedy do nadużycia przez policjantów przymusu. Jak ma postąpić Europejska Komisja i Trybunał Praw Człowieka? Zaufać wyłącznie sądom krajowym i oprzeć się na ich ustaleniach i wnioskach, czy starać się zbadać okoliczności sprawy samodzielnie? Jak daleko można się posunąć w kwestionowaniu ocen sądów w tym zakresie?

Na te i nowe pytania prof. Trechsel stara się odpowiedzieć, zwracając również uwagę na nowe, do których organy w Strasburgu jeszcze nie miały okazji się ustosunkować.

Marek Antoni Nowicki

Stefan Trechsel

Warunki zatrzymania przez policję¹

Artykuł 5 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka:

1. Każdy ma prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego. Nikt nie może być pozbawiony wolności, z wyjątkiem następujących przypadków i w trybie ustalonym przez prawo:

(...)

c) zgodnego z prawem zatrzymania lub aresztowania w celu postawienia przed właściwym organem, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia czynu zagrożonego karą, lub, jeśli jest to konieczne, w celu zapobieżenia popełnieniu takiego czynu lub uniemożliwienia ucieczki po jego dokonaniu; (...)

1. Wprowadzenie

W dyskusjach o podstawowych prawach, pozbawienie wolności jest powszechnie postrzegane jako zło, którego

należy się wystrzegać. Jednakże wtedy, gdy staje się ono nie do uniknięcia, powinno się ograniczyć je do niezbędnego minimum.

Nie chciałbym rozpoczynać rozważań